

מילון רוזן לשופט המזכיה בשער

המילים והביטויים שבהם השתמש השופט דוד רוזן בגזר הדין בפרשת הולילנד מצדיקים התייחסות מיוחדת • השופט רוזן חוזר שוב ושוב אל שפת הנביאים, אך בכל הכבוד, לא כל משפט שנכתב על ידו ראוי להיכנס לתנ"ך

ותככים, ובניסוחו של רוזן: "ביצת דומן ושחיתות". בית דין של מעלה/של מטה. רוזן מתחבר למשנה, ודווקא למסכת מכות, ומרמז שאמנם הוא רק בית דין של מטה, אבל לבית דין של מעלה יש מה ללמוד ממנו. גלגלי השוחד. "מיליוני שקלים אשר הניעו את גלגלי מכות השוחד המשוכללת". המכונה הזו משומנת היטב, תרתי משמע.

דומן. פירוש המילה הוא זבל, ובאותו שורש: מדמנה, שהיא מקום של רפש ובוץ וזבל. בתנ"ך המשמעות פיזית, אצל רוזן מדובר בדימוי: "במערכות המסואבות, רוויות סחי ודומן".

זוהמה. ענייני ניקיון היו כבר במקרא סמל ודימוי לטוהר מידות מוסרי. מול האדם הטוהר עומד מי שנכשל בעבירת השוחד, והוא "מוזהם את סביבתו ומרקיב מסגרות שלטון וחוק".

חזירות. מילה שהתגלגלה מגרמנית (Schweineerei) ומיידיש (חזיריי). החזיר הוא סמל לחמדן מנוול, כמו בדברי רוזן: "חמדנות, על מנת לא לומר חזירות". חלכאים. מי שבתחתית הסולם החברתי, בניגוד לנא-שמים: "הלכאים, פשוטי עם ואזרחים רגילים מן השורה", ויש גם "בורים ואביונים".

טומאה. עוד תרומה של רוזן לשפה העברית, הפועל הטמיא בבניין הפעיל: "בעבירת השוחד יש כדי לזהם ולהטמיא עד זרא את השירות הציבורי". טומאה היא כידוע תחתית השפל המוסרי והתאולוגי.

כסס וכסיסה. המצאה של רוזן: "כסס זה החודר ומ' שתרש בשירות הציבור", וגם "מרקם הכסיסה התוסס סביב מקבל השוחד". המילה כָּסַס אינה קיימת בעברית,

גזר הדין של דוד רוזן בפרשת אולמרט והחברים הביא לשיא את סוגת "השופט כנביא". בסוגה הזו השופט תופס את עצמו כאיש העומד בשער ומגן על האומה, על החברה ועל המדינה מפני ההידרדרות המוסרית של מנהיגיה. לסגנון הזה יש תר מכים נלהבים לצד מעקמי אף, ואינני נכנס לדיון העקרוני הזה. השאלה המעניינת היא אוצר המילים והביטויים שבהם השתמש רוזן. באופן לא מפתיע, רוזן אכן חוזר שוב ושוב אל שפת הנביאים. עם זאת, בכבוד הראוי, לא כל משפט של רוזן ראוי להיכנס לתנ"ך.

בוגד. המילה המהדהדת ביותר בגזר הדין: "הנוטל שוחד הינו בבחינת בוגד, איש מעל הבוגד באמון שניתן בו", ועוד ועוד. הפועל לבגוד מופיע בתנ"ך כ-50 פעם, כמעט תמיד בדברי נביאים.

הפסוק המוכר מכולם הוא מירמיהו: "מדוע דרך רשעים צלחה, שלו כל בוגדי בגד" (יב 1). בוגד הוא מי שמפר אמונים, עבירה שאינה מן החמורות בספר החוקים, אבל בתנ"ך הוא שם נרדף לשורה של פשעים כמו ניאוף, שוד ועבודה זרה. הזעזוע שיצר השימוש קשור לכך שהשם נקשר היום לבגידה במדינה, הנחשבת לפשע הטוטלי.

בורות מזומנים. תרומת רוזן לאוצר הצירופים העברי: "העמיד לרשותו בורות מזומנים, בורות של מאות אלפים ומיליוני שקלים". ברקע מהדהד הביטוי "בור שומן", שמקורו בידיש: שמאלצגרום.

בוזי. רוזן: "עבירות בזויות וחמורות מאין כמותן". אותיות ב"ז יוצרות בדרך כלל באזו שלילי: בוז, ביזון, ביזה, בוזי וביזוי.

ביצה. דימוי חוזר למקום שבו מתפתחים רוע, פשע

מנו האומה. השופט דוד רוזן

צילום: מילאש 90

**"נותן השוחד
חוזר מבעד למרקם
הכסיסה התוסס סביב
מקבל השוחד". אכן,
הריח העולה מגזר
הדין של השופט
רוזן מגיע למרחקים,
ועוד ימשיך לתסוס
בחיי הציבור
והמשפט זמן רב**

המילה פָּסַס מופיעה במילון אבן שושן אבל אינה בשימוש. כסיסה קשורה לכרסום גרעיניים, ובימינו אך ורק לכרסום הציפורניים. נביא נביא, אבל קצת כבוד למילון העברי. מלח הארץ. אחד ממקבץ דברי ההלל לנאשמים, שהיו אנשי מעלה והפכו לאנשי מעל: "הנאשם 1, שחי והתפתח במדינה כאזרח נורמטיבי, מלח הארץ, אזרח שניתן רק להתברך בו ובשכמותו, אזרח לתפארת, שבנסיבות אחרות ראוי היה לשמש אות ודוגמא".

מָסוּס. מילה נרדפת לריקבון: "בשירות פשה רקב ומ' סוס". מופיעה במקרא פעם אחת, בישעיהו: "והיה כמסוס נוסס", רוון הביא אותה מביאליק, בשירו "חווה לך ברח": "ואתם – אתם מסוס ורקב, ומחר יישא כולכם סער".

מָעַל. מן המקרא, שם נרדף לבגידה: "ואם בכל מועלי המעל כן, בעובדי ציבור וראשי מוסדות ונאמני המדינה לא-כל-שכן". בעברית החדשה התחדדה מעילה ללקיחת כספים במרמה, או בצירוף "מעילה באמון".

נָגַע. מחלה מקראית מידבקת מהסוג הגרוע ביותר: "הסכנה הטמונה באותו נגע", וכן "אותו נגע ממאיר".

ניוון. גלגול של הפועל המשנאי התנוון, שפירושו נחלש: "מרקיבו ומנוונו מתחתית ועד ראש".

ניתיץ. שבירה, אבל עם כל הלב: "עובר הציבור הנוטל שוחד משול למי שניתץ אבן פינה בעבודתו". את המשפט המגושם הזה לא הייתי מכניס לתנ"ך.

נקלה. התחתית שבתחתית, מה שיש בו קלון: "עבירות שוחד נקלות וחמורות".

סיאוב. עוד ביטוי של זוהמה ולכלוך, בעקבות "ידיים מסואבות" התלמודי: "שקועים אך ורק בעולם הסיאוב והפשע".

קלון. מונח משפטי רלוונטי, אהוב על הנביאים. "שמעו

גויים קלונך", אמר ירמיהו. "קלונה הרב של עבירה כשהיא נעברת בידי איש משכיל ונשואי-פנים", אמר רוון. קעקוע. עוד פועל של הרס והשחתה, התגלגל מ"כתובת הקעקע" המופיעה בספר ויקרא: "יש במעשיהם של הנאשמים כדי לקעקע אמון הציבור במנהיגיו".

רקב. השורש רק"ב חוזר שוב ושוב בגזר הדין: "הריקבון שגרמו במעשיהם לא נותר בשטח הסגור"; "ריקבון זה תסס והרקיב"; "רקב ומסוס"; "מערכות ציבור מושחתות שהרקיבו והתרקבו לאורך השנים". המסקנה, על פי ספר משלי: "ושם רשעים ירקב". בכלא.

שאט נפש. או בשפה פשוטה גועל נפש, איכס: "עור נשים שלא רק יבטאו בקול רם וצלול גינוי ושאת נפש". שוחד. אחד הפשעים הכי עתיקים בספר החוקים ובספר הספרים, וליבת ההרשעה.

שחיתות. רוון קשר בין שחיתות לבין השחתה: "נותן השוחד הינו איש מושחת ומשחית".

שמנה וסלתה. הצד השני של החלכאים והאכיונים בסולם החברתי: "חלק מהנאשמים שלפניי משתייכים לעלית החברתית-כלכלית במדינה, שמנה וסלתה של הארץ". גם "בכירים ורמי מעלה".

תיעוב. ידירו של שאט הנפש. רוון: "מקבלי השוחד מעוררים יחס של תיעוב, ובכוחם להשניא ולהמאיס מוסדות המדינה על הציבור".

תסיסה. מה שקורה לריקבון: "ריקבון זה תסס והרקיב". "נותן השוחד חודר מבעד למרקם הכסיסה התוסס סביב מקבל השוחד". אכן, הריח העולה מגזר הדין של השופט רוון מגיע למרחקים, ועוד ימשיך לתסוס בחיי הציבור והמשפט שנים רבות.

לפניות ולשאלות: ruvikr@netvision.net.il

המילים כסס וכסיסה
הן המצאה של רוון.
"כסס זה החודר
ומשתרש בשירות
הציבור", וגם "מרקם
הכסיסה התוסס
סביב מקבל השוחד".
המילה פָּסַס אינה
קיימת בעברית,
המילה פָּסַס מופיעה
במילון אבן שושן
אבל אינה בשימוש.
כסיסה קשורה
לכרסום גרעיניים,
ובימינו אך ורק
לכרסום הציפורניים

עו"ד רזיאל גסלר (B.Sc., J.D.) עוסק בדין ארה"ב

- חבר לשכות עורכי דין בקליפורניה (1981) ובארץ (1993)
1. חוות דעת ומתן עדות מומחה בביהמ"ש בכל הנוגע לדין הפדראלי ומדינתי החל בארה"ב לרבות בענייני ירושה, דיני משפחה, מסחר, חברות, וכו'.
 2. אכיפת פסקי דין אמריקאים בארץ ואכיפת פסקי דין ישראלים בארה"ב (באמצעות עמיתים בארה"ב).
 3. ייעוץ בכל הנוגע להליכים משפטיים המתנהלים בארה"ב ו/או בארץ בדין ארה"ב.
 4. בורות - בדין ארה"ב ו/או באנגליה.

בית שרבט, רח' קויפמן 4, קומה 2, ת"א 68012
טלפון: 03-510-0189, פקס: 03-516-0960
www.gessler.co.il

עוסק בדין הגרמני ד"ר יובל חן, משרד עורכי דין

מוכר מטעם בתי המשפט

1. חוות דעת משפטיות במגוון תחומים.
2. ייצוג וקשירת קשרים עם בנקים בגרמניה ומוסדות אחרים.
3. בדיקות ועריכת הסכמים עם חברות וגורמים שונים בגרמניה.
4. הקמת מערכי שיווק וחברות בגרמניה ויעוץ בענייני מיסוי.
5. ייצוג חברות גרמניות בהליכים משפטיים בישראל.
6. הסדרת מענקים למשקיעים במזרח גרמניה.
7. טיפול בעניין השבת רכוש, אזרחות גרמנית, ירושות ומקרקעין.
8. ייעוץ בנוגע להליכים משפטיים בגרמניה.

בית הפרקליטים מיגדל המוזיאון י.ד. ברקוביץ 4 ת"א טל. 03-6963270, פקס. 03-6090366
הרצל 75, ת.ד. 12026, נהריה 22102 טל. 04-9929990, פקס. 04-9929989
henadvoc@zahav.net.il